

Модельна навчальна програма
«Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти
(автори: Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А.)

Іван Франко «Захар Беркут»

Варіант 1

У завданнях 1–14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Укажіть рік народження Івана Франка.

- А 1846
- Б 1856
- В 1866
- Г 1876

2. Визначте жанр твору І. Франка «Захар Беркут».

- А Історичне оповідання
- Б Пригодницьке оповідання
- В Історична повість
- Г Пригодницька повість

3. Укажіть століття, у якому відбувалися події твору І. Франка «Захар Беркут».

- А XI
- Б XII
- В XIII
- Г XIX

4. Згадайте, чому Бурунда наказав спалити село Тухлю.

- А Зі злості, бо тухольці завчасно дізналися про наближення ворога й залишили село.
- Б За звичкою нищити, палити все на своєму шляху.
- В Треба було знищити все, що могло б сприяти несподіваному нападу тухольців.
- Г Щоб налякати жителів сусідніх сіл, які мали прийти на допомогу тухольцям.

5. Продовжте за сюжетом: «Тухольці покликали боярина Тугара Вовка...».

- А на громадський суд
- Б до себе на гостину
- В на полювання
- Г на громадську раду

6. Укажіть, де познайомилися Максим Беркут і Мирослава.

- А На громадському суді
- Б На полюванні
- В На весіллі
- Г У місті Галичі

7. Укажіть фольклорний образ, із яким автор порівнює Мирославу – дочку Тугара Вовка.

- А Тополя

- Б Верба
- В Калина
- Г Квітка

8. Укажіть зайвий елемент сюжету твору.

- А Полювання боярина в тухольському лісі.
- Б Прохання Максима віддати за нього боярівну.
- В Захоплення Максима в полон.
- Г Віщий сон Захара Беркута.
- Д Напад монголів на Тухлю.
- Е Одруження Максима з Мирославою.

9. Визначте жанрову рису, НЕ ПРИТАМАННУ твору «Захар Беркут».

- А Використання давніх географічних назв.
- Б Об'єктивне зображення історичних подій.
- В Послання реальних та фантастичних подій.
- Г Колоритні описи стародавніх звичаїв.
- Д Мова оповіді, наближена до мови зображуваної доби.

10. Упізнайте за цитатною характеристикою героя, у кого душа в путах.

«Хоч і в путах, я все буду вольний чоловік. У мене пута на руках, а в тебе на душі!»

- А Захар Беркут
- Б Максим Беркут
- В Митько Вояка
- Г Тугар Вовк

11. Визначте кульмінацію твору.

- А Побратимство Максима з лучниками та охоронцями будинку Тугара Вовка.
- Б Боротьба русичів на чолі з Максимом проти монголів під керівництвом боярина і Бурунди.
- В Захоплення Максима у полон; смерть усіх прибічників молодого Беркута.
- Г Звернення Максима до сонця, яке не було милосердним до нього і його товаришів.

12. Укажіть художній засіб, використаний у цитатах: «долина, немов котел», «потік, немов вужака», «люди, мов мурашки».

- А Метафора
- Б Порівняння
- В Гіпербола
- Г Паралелізм

13. Визначте сюжетний елемент повісті «Захар Беркут», якому відповідає подія на репродукції картини.

- А Зав'язка
- Б Розвиток дії
- В Кульмінація
- Г Розв'язка

14. Прочитайте текст і вкажіть проблему, ідейно пов'язану з твором «Захар Беркут».

22 січня в Україні відзначається День Соборності. Це свято має надзвичайно важливу роль в історії нашої держави. Саме у цей день у 1919 році на Софіївській площі в Києві відбулося урочисте об'єднання українців, розділених упродовж багатьох століть між двома могутніми імперіями – Російською й Австро-Угорською, та створення єдиної Соборної Держави України. Це питання турбувало багатьох відомих людей. Так, Іван Франко писав: «Ми мусимо навчитися чути себе українцями – не галицькими, не буковинськими українцями, а українцями без офіційних кордонів».

А Захист рідної землі

Б Єдність, згуртованість народу

В Моральний вибір

Г Кохання, вірність, самопожертва

Завдання 15 на встановлення відповідності

15. Установіть відповідність між героями та цитатами.

Герой		Цитати	
1	Захар Беркут	А	Щоб одному надати велику владу над народом, треба кожній громаді відібрати її свободу, треба розбити громадські зв'язки, обеззброїти громадські руки. А тоді всяким монголам одверта дорога в нашу країну.
2	Максим Беркут	Б	Великої сили великого Чингісхана ми не лякаємось. Вона може нас зробити трупами, але не зробить нас рабами
		В	Хто хоч хвилину зазнав неволі, той зазнав гіршого, ніж смерть.
		Г	Сонце, я поклоняюсь тобі, як діди наші тобі поклонялись, і молюсь до тебе всім серцем: дай нам побідити!

16. Завершіть визначення: «Жанр ліро-епічної поезії фантастичного, історико-героїчного або соціально-побутового характеру з драматичним сюжетом - це...».

Відповідь запишіть у називному відмінку з маленької літери, кількість клітинок не відповідає кількості літер у правильній відповіді.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

17. Прочитайте текст.

1. Твір Івана Франка «Захар Беркут» давно є наріжним каменем української літератури, присвяченої героїчній боротьбі українського народу за свою свободу і незалежність, яка наповнена символізмом і несе в собі заповіт для всіх майбутніх поколінь українців. 2. Уперше її екранізували на початку 1970-х років, за часів Радянського Союзу, але фільм Леоніда Осика не пройшов випробування часом, і ви навряд чи його бачили. 3. А ось другу екранізацію «Захара Беркута», яка вийшла на екрани у 2019, на наше переконання, чекає інша доля, оскільки стрічка була знята зі справжнім голлівудським розмахом. 4. Фільм режисера Ахтема Сеїтаблаєва «Захар Беркут» є справжнім героїчним кіноепосом про незламний дух українського народу, який кожен патріот повинен побачити на великому екрані.

5. З перших кадрів фільм «Захар Беркут» відправляє нас у мальовничі українські Карпати, де в 1241 році на вершині гори розташувалося озеро, а поруч з ним – селище Тухля, жителі якого живуть за своїми законами і ні перед ким не стають на коліна.

6. Цей масштабний фільм звертає увагу на сучасний аспект військового часу: нагадує нам про те, як важко проводити кохану людину, коли вона вирушає воювати. 7. Відразу пригадуються ті

сім'ї, які зараз чекають своїх чоловіків і дружин, синів і дочок з війни України із загарбницькою росією.

8. При перегляді фільму особливо зворушує те, з якою повагою і розумінням зарубіжні актори поставилися до української історії та боротьби за незалежність і перейнялися нею, адже це вічна сага про протистояння добра і зла, яка буде зрозуміла будь-якому народу, що боровся і бореться за свій світ і свою землю.

Віднайдіть вислови відомих людей, які стали б наскрізними ідеями твору Івана Франка “Захар Беркут” та заповітом для всіх майбутніх поколінь, на які натякає автор тексту.

А І настане час, коли один скаже: «Слава Україні». І мільйони відповідатимуть: «Героям слава!»

(*Степан Бандера (1909-1959), громадський діяч, лідер ОУН*)

Б Хоч би які великі були московські насильства, вони не дають москалям жодного законного права на Україну (*Пилип Орлик (1672 – 1742) – український політичний, державний і військовий діяч, гетьман Війська Запорозького, поет, публіцист*).

В Якби людина вміла задовольнятися тим, що має, а не зазіхати на багатство сусіда, ми б завжди насолоджувалися б миром і свободою (*Жан де Лабрюйєр (1645 — 1696) — французький мораліст, психолог, письменник*).

Г Природним правом є визволятися від гноблення і трудитися, аби повернути те, що несправедливістю та переважною силою було забрано (*Пилип Орлик (1672 – 1742) – український політичний, державний і військовий діяч, гетьман Війська Запорозького, поет, публіцист*).

Д А хто з приятеля перекинувся в ворога, той, значить, і раніше не був приятелем і не буде (*Іван Франко (1856 – 1916) – український поет, прозаїк, літературний критик, фольклорист, драматург, публіцист*).

Варіант 2

У завданнях 1–14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Укажіть, як називають Івана Франка в українській літературі.

- А Кобзар
- Б Коваль
- В Каменяр
- Г Тесляр

2. Згадайте назву журналу, на конкурс якого І. Франко написав твір «Захар Беркут».

- А «Громадський друг»
- Б «Зоря»
- В «Друг»
- Г «Житє і слово»

3. Укажіть територію, на якій відбуваються події твору «Захар Беркут».

- А Прикарпаття
- Б Чернігівщина
- В Кримські гори
- Г Середня Наддніпрянщина

4. Укажіть, хто порадив заманити ворога в улоговину.

- А Мирослава
- Б Захар Беркут
- В Максим
- Г Громада

5. Продовжте твердження: «Мирослава відмовилася від свого батька, ...».

- А бо не любила його.
- Б бо він не залишив їй спадку.
- В бо він не дозволив їй одружитися.
- Г бо він був зрадником.

6. Укажіть, у чому була перевага монголів над тухольцями.

- А У кількості війська
- Б У дисциплінованості
- В У військовій майстерності
- Г У кращому озброєнні

7. Укажіть звірів (птахів), які були передвісниками нападу монгольської орди.

- А Круки, ворони
- Б Лисиці, зайці
- В Сороки, перепела
- Г Вовки, собаки

8. Укажіть зайвий епізод легенди про Сторожа.

- А На місці долини було велике «закляте» озеро.
- Б Вода в озері була отруєна.
- В Опікувалася тим озером Морана, богиня смерті.
- Г Цар велетнів посварився з богинею і зруйнував скелю.
- Д Озеро витекло і затопило село.
- Е Ображена Морана перетворила царя на великий камінь Сторожем.

9. Визначте проблему, НЕ ПРИТАМАННУ твору «Захар Беркут».

- А Патріотизм, захист рідної землі.
- Б Моральний вибір.
- В Самотність героя і його трагічна доля.
- Г Єдність, згуртованість народу, що є запорукою перемоги.
- Д Гармонія людини й природи.

10. Укажіть за цитатною характеристикою героя, у кого пута на руках.

«Хоч і в путах, я все буду вольний чоловік. У мене пута на руках, а в тебе на душі!»

- А Захар Беркут
- Б Максим Беркут
- В Митько Вояка
- Г Тугар Вовк

11. Визначте зав'язку твору.

- А Побратимство Максима з лучниками та охоронцями будинку Тугара Вовка.
- Б Боротьба русичів на чолі з Максимом проти монголів під керівництвом боярина і Бурунди.
- В Захоплення Максима в полон; смерть усіх прибічників молодого Беркута.
- Г Звернення Максима до сонця, яке не було милосердним до нього і його товаришів.

12. Укажіть художній засіб, використаний у цитатах: «молитва плине», «земля здригається».

- А Метафора
- Б Порівняння
- В Гіпербола
- Г Паралелізм

13. Визначте сюжетний елемент повісті «Захар Беркут», якому відповідає подія на репродукції картини.

- А Зав'язка
- Б Розвиток дії
- В Кульмінація
- Г Розв'язка

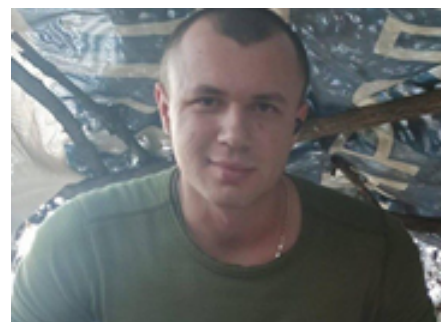

14. Прочитайте текст.

«Відходь, я підірву міст разом із собою!..»

Біля російського посольства в Празі його іменем назвали міст, а у Мукачеві – вулицю. 25-річний сапер Віталій Скакун загинув у перший день відкритої агресії росії. Його підрозділ перебував у одному з найгарячіших місць – поблизу Кримського перешийку.

Аби виграти дорогоцінний час, українське командування вирішило підірвати Генічеський автомобільний міст. «Виконати це завдання зголосився матрос Скакун», – повідомляє Генеральний штаб Збройних сил України.

Віталій замінував важливий стратегічний об'єкт, але вчасно відійти не встиг – до мосту вже рушили російські танки. За свідченнями побратимів, Віталій вийшов на зв'язок і повідомив про те, що підриває міст. Одрозу ж пролунав вибух, безстрашний морпіх загинув. Ця самопожертва не була марною: героїчний вчинок Віталія значно уповільнив просування ворога, а підрозділу дав змогу передислокуватися та організувати оборону...

Укажіть проблему цього тексту, яка ідейно пов'язана з твором «Захар Беркут».

- А Батьки і діти
- Б Єдність, згуртованість народу
- В Моральний вибір
- Г Кохання, вірність, самопожертва

Завдання 15 на встановлення відповідності

15. Установіть відповідність між героями та цитатами.

Герой		Цитати	
1	Захар Беркут	А	А коли гинути, то гиньмо як мужі, з оружжям у руках.
2	Максим Беркут	Б	До остатньої краплі крові повинна боронити громада своєї свободи, свого святого ладу!
		В	Не гордуй бідними, не гордуй низькими, не гордуй робучими, ... бо хто ще знає, до котрої хто криниці прийде воду пити!
		Г	Нехай же ваш зв'язок у нинішню побідну днину буде порукою, що й наш народ так само перебуде тяжкі злигодні і не розірве свого сердечного зв'язку з чеснотою й людським норовом!

16. Завершіть визначення: *«Епічний прозовий твір (рідше віршований), який характеризується однолінійним сюжетом, а за широтою охоплення життєвих явищ і глибиною їх розкриття посідає проміжне місце між романом та оповіданням – це...».*

Відповідь запишіть у називному відмінку з маленької літери, кількість клітинок не відповідає кількості літер у правильній відповіді.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

17. Прочитайте текст.

1. Твір Івана Франка «Захар Беркут» давно є наріжним каменем української літератури, присвяченої героїчній боротьбі українського народу за свою свободу і незалежність, яка наповнена символізмом і несе в собі заповіт для всіх майбутніх поколінь українців. 2. Уперше її екранізували на початку 1970-х років, за часів Радянського Союзу, але фільм Леоніда Осики не пройшов випробування часом, і ви навряд чи його бачили. 3. А ось другу екранізацію «Захара Беркута», яка вийшла на екрани у 2019, на наше переконання, чекає інша доля, оскільки стрічка була знята зі справжнім голлівудським розмахом. 4. Фільм режисера Ахтема Сеїтаблаєва «Захар Беркут» є справжнім героїчним кіноепосом про незламний дух українського народу, який кожен патріот повинен побачити на великому екрані.

5. З перших кадрів фільм «Захар Беркут» відправляє нас у мальовничі українські Карпати, де в 1241 році на вершині гори розташувалося озеро, а поруч з ним – селище Тухля, жителі якого живуть за своїми законами і ні перед ким не стають на коліна.

6. Цей масштабний фільм звертає увагу на сучасний аспект військового часу: нагадує нам про те, як важко проводити кохану людину, коли вона вирушає воювати. 7. Відразу пригадуються ті сім'ї, які зараз чекають своїх чоловіків і дружин, синів і дочок з війни України із загарбницькою росією.

8. При перегляді фільму особливо зворушує те, з якою повагою і розумінням зарубіжні актори поставилися до української історії та боротьби за незалежність і перейнялися нею, адже це вічна сага про протистояння добра і зла, яка буде зрозуміла будь-якому народу, що боровся і бореться за свій світ і свою землю.

Віднайдіть вислови відомих людей, які стали б наскрізними ідеями твору Івана Франка «Захар Беркут» та заповітом для всіх майбутніх поколінь, на які натякає автор тексту.

А Без честі немає людини (*Юліан Вассиян (1894–1953) – український публіцист, громадський і політичний діяч, ідеолог ОУН*).

Б Війна буде повторюватися до тих пір, поки питання про неї буде вирішуватися не тими, хто помирає на полях битв (*А. Барбюс (1873 – 1935) – французький письменник, журналіст, громадський діяч*).

В Народ завжди має право протестувати проти гніту (*Пилип Орлик (1672 – 1742) – український політичний, державний і військовий діяч, гетьман Війська Запорозького, поет, публіцист*).

Г Сором – хилитися і долі коритися (*Леся Українка (1894 – 1895) видатна українська письменниця, перекладачка, фольклористка, культурна діячка*).

Д Як не можна спинити річку, що, зламавши кригу навесні, бурхливо несеться до моря, так не можна спинити націю, що ламає свої кайдани, прокинувшись до життя (*Микола Міхновський (1873 – 1924) – громадський діяч, адвокат, публіцист, перший ідеолог українського націоналізму*).

Відповіді
Тест
Іван Якович Франко "Захар Беркут"
Варіант 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Б	В	В	Б	А	Б	А	Е	В	Б	В	Б	А	Б	1-А,Г 2-Б,В	балада	В, Г

Варіант 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
В	Б	А	Б	Г	В	А	Д	В	Б	Б	А	В	В	1-Б,Г 2-А,В	повість	В, Д

Використані джерела

1. «Захар Беркут» аналіз (паспорт). URL:
<https://dovidka.biz.ua/zahar-berkut-analiz>Джерело:
<https://dovidka.biz.ua/zahar-berkut-analiz>
2. Вислови відомих українців. URL:
<https://www.perspektyva.in.ua/ukrayinska-natsiya-i-derzhava/vyslovy-vidomyh-ukrayintsiv/>
3. ГДЗ Українська література 7 клас. Підручник [Авраменко О.М.] 2020. URL:
<https://rule.school/7-klas/ukrayinska-literatura-7/page,9,831-gdz-ukrayinska-literatura-7-klas-pdruchnik-avramenko-om-2020.html>
4. Нове українське кіно. URL:
<https://www.cinema.in.ua/retsenziia-na-film-zakhar-berkut-pershyj-ukrainskyj-kinoepik/>
5. Цитати головних персонажів повісті “Захар Беркут”. URL: <https://zno.if.ua/?p=5685>